

БЮЛЕТЕНЬ Ч. 2

Союзу Українського Студентства Канади

З М І С Т

	Стор.
Від Редакції	1
Andrew Gregorovich: Our Tasks In Canadian Life	2
Н. Бандера: Українське студентство на Рідних Землях	7
Д-р М. Антонович: Як студентство інших народів відно- ситься до політичних чи громадських проблем? (Уривки з доповіді на кон- ференції СУСК в Оттаві)	12
Д-р Я. Рудницький: Вперше на Міжнародньому Конгресі (Спомин із студентських часів)	18
N. Tusiuk: Integration of Ukrainians into Canadian Life	20
Oleg Pidhaini: The Role of the Ukrainian Students	21
Студентська хроніка:	
І. К.: Сьома Конференція СУСК (Загальні підсумки)	25
Ігор Стебельський: Цілі і завдання Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського (ТУСМ)	27
Український тиждень у Манітобському університеті	29
Andrew Gregorovich: The Ukrainian Club of McMaster University	30

„БЮЛЕТЕНЬ” — неперіодичне видання Союзу Українського Студентства
Канади (СУСК).

Редакційна колегія:

Тетяна Джулинська, Христина Навроцька, Іван Кузів, Андрій Григорович.

Адреса Екзекутиви СУСК:

83-85 Christie St., Toronto, Ont., Canada.

ВІД РЕДАКЦІЇ

Як загано вже в останньому числі бюлетеню, ціллю його є дати змогу українським студентам вимінятися думками та час-до-часу повідомляти своїх друзів про діяльність організованого українського студентства, його осяги та інші проблеми. Отже, це число бюлетеню присвячене справам українського студентства.

На наш заклик до українських студентських осередків у Канаді за інформаціями та знімками, деякі вже відгукнулися — але ще не всі. Маємо надію, що в майбутньому почуємо й від інших, бо ж ми, українські студенти, можемо творити цілість лише тоді, як будемо разом працювати, доповнюючи працю одні другим та спільно цікавитись працею інших.

Тому, що більшість українських студентів немала змоги бути на Студентському Конгресі у Вінніпегу та на Конференції СУСК, що відбулася в Оттаві, подаємо уривки із деяких доповідей, що були там виголошені. Уважаємо, що була б шкода, якщо б ширший круг студентів їх не почув.

Рівно ж пригадуємо читачам, що редакція не конечно поділяє всі думки, висловлені у статтях чи доповідях. За них відповідають в першу чергу автори.

З Празником Різдва Христового та з Новим Роком вітає все Українське Студентство на Рідних Землях та в цілому світі, Українські Наукові, Політичні й Суспільно-громадські Організації та весь Український Народ.

Управа СУСК

Христос Рождається!

Our tasks in Canadian life

(Condensed from a speech by Mr. Gregorovich
at the 7th SUSK Conference in Ottawa)

The most strategic place in the world today is the University. All Universities, on both sides of the iron curtain, are on the battle front of the present world conflict. They are either on the side of democracy or totalitarianism, of truth or of falsehood. They are sympathetic to West or East either by choice or coercion.

The world's Universities have provided the two tools with which the cold war is waged: technology and ideology. Technological skill has produced satellites, nuclear bombs, rockets and atomic submarines. However, armaments are probably not deciding the present world struggle between the Soviet Union and the United States.

„There is one thing”, said Voltaire, „stronger than all the armies of the world and that is an idea whose time has come.” The idea of freedom and national independence, as Africa shows, has come to the world. This idea nourishes Ukraine also.

Through the disciplines such as philosophy, history, political economy, sociology and theology, Universities contribute to the struggle for the minds of men. The Kremlin is well aware of the key importance of the University. The newly opened Patrice Lumumba Friendship University in Moscow is a good example. Here African and Asian university students are being indoctrinated.

Students and scholars in the Soviet Union are chained to the regime by a lack of academic freedom. This priceless heritage of the University has no chance of existence in the U.S.S.R. The recent defection of Ukrainian born chemist Michael Klochko emphasizes this point.

Autocratic systems have a clear idea of the importance and value of the University. The youngest dictatorship in the world today, Cuba, illustrates this. In the same month that Castro took over Havana University's administration was „improved” by the addition of „student” representatives. It is believed that about 600 professors have resigned. Campus organizations such as the former thousand member „Catholic Action” club have been wiped out.

Geographically, some people say that Berlin, or Laos, or Congo, or Cuba are the most strategic places in the present world struggle. Is that so? If the West does manage to win these trouble spots, will

that solve the problem of the Russian menace? No. What then, is really the most strategic geographic area in the present struggle?

Ukraine is the most strategic geographic area in the world today. If Ukraine were free who could imagine Khrushchov rattling his atomic bombs when the Kremlin is but a short distance from Ukraine's border. A free Ukraine would mean a strategically indefensible Moscow. Subtract Ukraine's wheat and agriculture, her iron, coal, steel and industry and the Soviet Union would be crippled. Hungary, Yugoslavia, and East Germany are all of much less importance to the Kremlin than her colony Ukraine.

As Canadian University students of Ukrainian origin, we are close to the two most strategic places in the world: The University with its ideological importance and Ukraine with her strategic and economic importance.

One travel guide to New York City marvels at the tremendous number of books, magazines and newspapers that are packed into the Seventh Street Ukrainian booksellers. The author exclaims that Ukrainians have „much to say". This is true. But to whom are we saying it? To ourselves. We have much to tell the world yet we keep repeating it endlessly — in Ukrainian — so that the words yellow with age. It cannot be denied the Ukrainian language is of great value yet it should be remembered that we have to talk to the world in English.

...But before you have readers you must have writers — in English — as I have pointed out. The most important writers from our point of view are professors. There are about 6,600 professors in Canada. The Ukrainian portion of the Canadian population is about 3%. This means there should be over 200 professors of Ukrainian origin teaching in Canada in order to be proportionate.

An educated guess suggests there may be fifty or sixty in Canada. The New York Times not long ago said there were fourteen Ukrainian immigrant professors who are teaching in Canada's universities. These men form the backbone of Ukrainian professors here. They are the ones who have established themselves in Slavic Studies and are contributing in a scholarly manner to the Ukrainian community. We need more professors — but productive professors.

An encouraging observation was made in the Canada Council Bulletin of Autumn, 1960:

„It has been estimated that in the next ten years university staffs will have to be increased from about 6,600 to approximately 16,000 if the present teacher-student ratio is to be maintained."

When Dr. H. G. Thode took office as president of McMaster University in October 1961, he said: „We (Canadian Universities) need 1700 new staff members a year, but only 325 PHD's graduate annually.” These observations should encourage anyone interested in a university teaching career to carry through their intention. It may also provide a goal for students who are not yet decided on a career.

...We also need more university students. There are over 100,000 university students in Canada. By percentage, there should be over 3,000 students of Ukrainian origin. It seems probable that there are about half that many. There should certainly be more emphasis on the University in the Ukrainian community. Fortunately, it seems interest is growing. There have been a number of programs in recent years to publicize university education in the Ukrainian ethnic group's high-school youth.

Our youth, to a great extent, seems to have picked up a characteristic which marks the youth of North America. They tend to be apathetic and inactive. There are exception, of course, such as the student who wrote an essay on Shevchenko. When he discovered that Encyclopedia Britannica had no entry on the poet, he didn't complain to friends, instead he wrote to the publishers. He pointed out to the Britannica Editors that this omission detracted from its excellence. As a direct result of this young student's effort, it has been announced that a biography of Shevchenko will be added in a future edition of Encyclopedia Britannica.

It seems as if we have no young intellectual groups bubbling with enthusiasm creating a stir by writing and activity. It appears our generation lacks persons with the ambition to write, yet youth is surely the time to study, to think and to create. What can youth accomplish?

At fifteen, Victor Hugo presented a poem to the academy; at seventeen Mozart had entranced Germany; at nineteen George Washington was a major; at twenty one Beethoven added his great name to music and Ivon Franko was jailed for his Ukrainian student publications. At twenty-two Schiller was a great poet and Browning arrived at twenty-three. At twenty-five Dickens was famous and Gogol had written his immortal „Taras Bulba”. The greatest Ukrainian book, the Kobzar, was printed when Taras Shevchenko was only twenty-six years old.

Writers such as professors, novelists, journalists and editors do much to mould public opinion. It is encouraging that students in our community are taking greater interest in these careers. Government service and the Librarian profession are also influential fields which

students today are entering, as well as the old professional fields of law and medicine.

Financial success is something we all appreciate. Our doctors and dentists achieve this and they also make their contribution to humanity. But we must all agree, for our purposes, that one Toynbee or one Hrushevsky is worth a hundred dentists.

„The True University”, said Thomas Carlyle, „is a collection of books”. This is true, for every university is really but an extension of its library. It is the library’s collection that determines what essays or seminars can be assigned. The topics a professor can assign for study are always limited by the availability of source materials.

The extraordinary fact is that the source materials on most Ukrainian subjects have neither been written nor printed yet. There is no book in English on Ukrainian philosophy, or political tradition, or anthropology, or sociology. The culture of which we are so proud is represented by one book: *Ukrainian Arts*. There is no anthology of Ukrainian literature and no history of the Ukrainian language in English. There is one thin book on Ukrainian Folk Song.

There is no Archeology of Ukraine. What a giant Pasternak’s recently printed book would have been in English! There is one geography, but it is 45 years old. There is half a history of one Ukrainian Church. The biographies of great Ukrainians total less than a dozen.

We build a \$150,000 statue of Taras Shevchenko and there is not a single decent scholarly biography of the man in English apart from Manning’s short one. You do not honour a man or make him immortal with bronze and stone. He is immortal when he lives in the hearts and minds of men. Yet, where is a *Kobzar* in English worthy of the great man?

Do we really expect our fellow Canadians and the Western World to understand and sympathize with us when even the simplest, most basic facts are inaccessible to them? There are two ways of satisfying the lack of information on Ukraine and the Ukrainians. One is by original studies and the other is by translation of authoritative Ukrainian books. The importance of translation should be stressed more often.

It cannot be disputed that some books have been printed. But very often they are unavailable in university libraries because of neglect. For example, the McMaster University library three years ago had only about a dozen books on Ukraine in English. At the same time there were 23 books on Czechoslovakia, 30 on Poland, 31 on Hungary and over 500 on Russia — U.S.S.R.... Today that library has a solid collection of seventy-five volumes on Ukrainian subjects which is even

more than McGill has. The enthusiasm of one young student has made McMaster's library a useful source of information on Ukraine.

It should certainly be possible for SUSK to assess the Ukrainian collections of our Universities. Possibly by publicizing their deficiencies it would be possible to fill them out to a decent size. Libraries also are often as pleased to receive recommendations of books for purchase as donations.

Canadians of Ukrainian origin pride themselves on the activity and strength of their community. But today, Canadians of Ukrainian origin are a people without a voice. They do not have a single English language magazine through which they can reach the people of Canada. This is a serious deficiency for such a large community.

...It is not generally known that in many Ontario public schools the students are taught Scandinavian and Jewish folk dances. There is a simple reason why Jewish and not Ukrainian folk dances are taught in physical training classes. The Jews haven't cooped up all their dances in their community centres or in Hebrew script. They are willing to share their culture by printing books of folk songs and folk dances. These books are available in places such as the libraries of teacher's Colleges and thus come to be used by young student teachers.

Unfortunately, almost no Ukrainian folk dances have been made available through printing. Just this year, the very first book on Ukrainian folk dance in English was printed by the UNYF. It was the enthusiasm of a single university student, Bohdan Klymash of Harvard, that created it.

While, for example, the Jewish community in North America takes an interest in itself and produces thick books on all aspects of its existence the Ukrainians, by contrast, can't be bothered. It would be difficult, to judge from the shelves of Canadian libraries, to estimate the present success of Ukrainians in Canada. Ukrainian achievements in politics, sports, arts, and the professions are nowhere to be found between the pages of a book new enough to be of value.

Highschool textbooks of Canadian history grudgingly give two sentences to Ukrainians but two pages to Doukhobors or Icelanders. If we don't take the trouble to preserve and propagate the story of our role in Canada, we can't expect textbook authors to note our existence.

Our interest in the homeland of our forefathers, Ukraine, should be matched by an interest in our homeland, Canada. If we neglect one or the other, we are taking a lop-sided view of our existence. Now is the time for us to record a picture of the Ukrainian ethnic group of Canada in all its brightness.

Українське студентство на Рідних Землях

Нині студенти — а завтра державні і громадські провідники, керівники культурного і господарського життя народу та будівничі його майбутнього, — це ті, що завтра формуватимуть обличчя нації. Так є в державах і країнах вільного світу. А в СРСР, це ті, що мають довершити „розпочате діло“, тобто здобути і опанувати цілий світ, зневажаючи людські права і поневолюючи всі народи, в тому числі, вже поневоливши український, та багато інших.

Тому всі вищі науки в СРСР (в цьому і в УРСР), чи то технічні, чи гуманістичні, є головним чинником і середником для шліфування удосконаленого партійника та московського імперіяліста, поставлені на службу московської загарбницької імперії.

Під впливом подій останніх десятиліть у підсоветської молоді зродився сумнів щодо правильності та ідеальності партійних гасел і кличів. Студентство почало жадібно шукати за історичною правдою, звертаючися до самих джерел. Українська молодь стала надзвичайно вражливою на пункти українськості і незадоволеною всім тим, що їй накинено з боку російських чинників. Після вимушеного засуду сталінських методів, терор втратив свій ефект. Але наслідком того, що студенти не мають можливості пізнати правди, що не можуть задовольнити ані свого прагнення до знання, ані своєї цікавості, бо відчують, що їх насичують брехнею, то вони втікають від гуманістичних та соціальних наук. Натомість студенти вибирають математичні, технічні та інженерські науки, де вони заглушують себе до певної міри математичними формулами та механічними машинами. В зв'язку з тим, що наука у вищих школах (університетах та інститутах) є безплатною, студенти не мають змоги довільно вибирати предмети, а мусять дуже часто вчитися того, що їм призначать.

Німці опублікували цілий ряд даних, які вказують на гостру дискримінацію молодих африканців, що перебувають в Советському Союзі на студіях. Один африканський студент розповів після повороту на Захід, що професор медичного інституту заявив йому, що в Советському Союзі держава платить студії своїх студентів і частинно теж африканських студентів і тому вони мусять підпорядкуватися тому, що їм кажуть, а не можуть студіювати за власною ініціативою. Можемо собі уявити, в якій мірі накидають предмети українським студентам і скільки факультетів для них взагалі не є доступними.

Перед нами розкривається широка проблема українського студентства на рідних землях.

Мимо того, що совети в останніх роках (перед 1958 р.) під тиском українських сил пішли на багато різних уступок супроти українського студентства (мова про це буде пізніше) та помимо того, що молоді люди тепер не підпадають такому теророві як колись і навіть публічно бойкотують політичні зібрання та партійні сходи, то положення українських студентів є таки дуже важке. Українських фахівців після закінчення студій посилають на фізичну працю, або на т. зв. цілинні землі. Мос-

калі, яких є около 6% на Україні, займають далеко більше ніж половину всіх ключових позицій в УССР.

Як згадано вище, студії є одним із важливіших середників, яким більшовики закріплюють в молодій людині комуністичну доктрину. Самі совети подають в советській енциклопедії з 1957 р., що вся система науки й освіти в советських Вищих Учбових Заведеннях (ВУЗ-ах) базується на діалектично-матеріалістичних засадах. Вони опрацювали до подробиць наукову систему, яка у всіх ділянках просякнута комуністичною доктриною. Та мало того, совети в нахабний спосіб сфальшували і викривили всі гуманістичні науки (філософію, історію, літературу і т. п.). З'ясовуючи філософічні науки в СССР, советська енциклопедія, наприклад, подає, що Іван Франко був атеїстом і матеріалістом та стремів до того, щоб з'єднати свій матеріалізм з діалектикою. Найбільш викривлений образ подають студентам з історії західного світу та поневолених Москвою народів, і взагалі історію, як „науку партії”, підпорядковується ідеології комунізму та російського імперіялізму.

Для ясного образу та кращого зрозуміння проблем українського студентства — ось короткий перегляд положення — від закінчення другої світової війни.

Большевицький режим намагається зліквідувати українську націю шляхом найжорстокішого терористичного викорінювання національної свідомости підсоветських українців, та зрусифікувати все українське населення. Він спрямував свою увагу на боротьбу за душу української молоді з метою виховати новий тип советської людини.

В 1946 році всі українські університети підпорядковано Москві та впроваджено як навчальну — російську мову. В 1950 році лише 22% українських студентів вчилися по-українськи, а 78% переключено на російську мову.

Посилений московський терор розпалив національний визвольний рух, особливо на західних українських землях. Для більш інтенсивної советизації західноукраїнської молоді, її почали спрямовувати на студії в східноукраїнські ВУЗ-и. Наслідком русифікації, в українському підпіллі формується новий тип української підсоветської молоді, яка ставить спротив советизації. Совети починають загострювати комсомолізацію, тобто втягання молоді до комсомолу, але т. зв. автоматичних членів комсомолу їм не вдалося втягнути в якунебудь діяльність. Одним з найважливіших завдань совети вважають викривання і поборювання українського націоналізму.

Проти терористичного насильства українське в'язні в концтаборах реагували організованими страйками та боротьбою. Після смерти Сталіна прийшла „відлига” русифікації і на папері визнано, що впровадження російської мови на українські університети було помилкою, бо утруднювало навчання для студентів. В 1954 році прийшла нова хвиля обмеження вищої освіти у зв'язку з кризою в советському плануванні. Почали вивозити молодь, яка покінчила середню школу, а навіть і середньошкільну молодь, на т. зв. цілинні землі в Казахстані, на Далекий Схід і Сибір, на 2-3-річну роботу. В тому році вивезено 350.000 молодих людей. Внаслідок вивозів в роках 1954-1956 число студентів і ВУЗ-ів раптово зменшилося. Тоді як в 1952/53 рр. 190.155 студентів вчилися в 144 ВУЗ-ах, то в 1954/55 рр. лиш 185.000 студентів студіювало в 137 ВУЗ-ах. В 1956 році вивезено 130.000 молоді з атестатами зрілості. Молоді люди

були позбавлені всякої перспективи вибитися із соціальних низів і наслідком цього молодь стала бунтуватися. В Україні в 1956 році існувало п'ять підпільних студентських журналів (один з них був виданий у Вінниці). На переломі 1956/57 р. криза комунізму принесла психологічне потрясення молоді після того, як Хрущов засудив ряд сталінських злочинів. Українська молодь виявила солідарність з революційною молоддю Угорщини і 19 листопада 1956 р. відбулися загально-студентські збори в Києві та дійшло до поважних заворушень студентської молоді. Серед українського студентства в Києві, Одесі та по інших містах України ширився національний і антиросійський рух.

Советські чинники з неспокоєм почали писати про незадоволення студентів та про самостійність серед студентства, яка проявлялася в тому, що студенти цілковито ігнорують політвиховання і байдуже ставляться до пропаганди. Під советською зовнішністю у молодих людей криється внутрішня самостійність у відношенні до большевізму, критичність і відвага.

В 1957 р. комуністична влада пішла на уступки підсоветській, а зокрема українській молоді. Ось ці уступки:

- 1) повернення до безплатного навчання у всіх ВУЗ-ах;
- 2) помітне скорочення масштабів депортацій українського студентства в Сибір, Казахстан та інші цілині землі;
- 3) початок відрусифікування українських ВУЗ-ів;
- 4) реабілітації (докладно беручи — фальшиві реабілітації), в яких совети ніби розкривають правду партійної історії; та в дійсності вони далі стараються промовчати та приховати трагічні засуди і інші чорні сторінки советського минулого.

Та недовго українські студенти втішались цими поступками, бо вже рік пізніше, в 1958 році, Хрущов перевів нову реформу шкіл і навчання у ВУЗ-ах, яка знову обмежує можливість студіювати та приневолює молодих людей до фізичної праці.

Совети недавно виготовили статистику, яка показує, що на 1.000 осіб в Україні вищу освіту здобуває 9,9, тоді як у Польщі лиш 5,4, в Чехо-Словаччині 5,7, в Болгарії 5,6, в Швейцарії 3,5, в Швеції 3,3, в Бельгії 3,3. Це є дані, якими люблять вихвалитися совети, підкреслюючи „розквіт української культури”. Але советську статистику треба завжди брати із застереженням.

Українські советські газети, такі як „Радянська Освіта” і „Радянська Україна”, є показниками, як багато уваги в УССР присвячується педагогічній науці. Але, очевидно, вона стремить до того, щоб поставити педагогічну працю до послуг комуністичного будівництва.

Рівнож працюється над тим, щоб розвинути психологічну науку та при її помочі випрацювати щораз більш досконалу педагогічну методу, якою б вже можна малу дитину засліпити марксистсько-ленінською теорією.

Та врешті слід ознайомитися зі системою високих шкіл в підсоветській Україні, системою науки та фактичним числом студентів.

Вищі Учбові Заклади можна поділити на дві групи: інститути та університети.

Інститути, в яких спеціалісти вищої кваліфікації — інженери, агрономи, учителі середніх шкіл, — відбувають 4-6-річні курси.

До спеціальностей інститутів належать: геологія, енергетика, мета-

люргія, машинобудівництво, радіотехніка, хемічна технологія, техніка, геодезія і картографія, гідрологія, метеорологія, сільське і лісне господарство, транспорт і економія, право, здоровельна охорона і фізична культура, гуманістичні і соціальні науки та інженерія. Зайняття відбуваються у формі лекцій, семінарійних зайнять, курсових проектування та робіт, лябораторійних зайнять, практики та дипломового проектування.

Університети підготовляють науковців в основних теоретичних дисциплінах і теж середньошкільних учителів. Великий процент працюючої молоді є заочними студентами і вчатьса самостійно, не беручи участи в зайняттях.

Статистичні дані дають нам деякий образ про розвиток ВУЗ-ів. В 1914/15 рр. в Україні знаходимо 27 ВУЗ-ів, в 1940-их рр. 173, в 1950/51 — 160, в 1958 р. тільки 140, внаслідок русифікаційної політики та масових департацій молоді. В 1914/15 рр. у ВУЗ-ах вчилось 35.200 студентів разом із заочниками, в 1940/41 рр. — 196.800 студентів, в 1950/51 рр. — 201.600 студентів, в 1958/59 рр. — 381.100, а в 1960 р 420.000 студентів записалось до вищих шкіл. В числі студентів у 1950/51 рр. було 48.500 заочних, а в 1958/59 рр. — 140.900.

Між науковими працівниками (яких у 1950 р. було 22.400, в 1945 р. 30.200, а в 1958 р. 36.500) — в 1950 р. мали ступінь доктора наук, а 6.100 ступінь кандидата наук; в 1955 р. 1.100 мали ступінь доктора наук, а 10.600 ступінь кандидата наук.

23 грудня 1958 р. для цілого Советського Союзу прийнято проект реформи шкіл та вищих учбових заведень і надано новий шкільний та високошкільний закон. Принцип нового порядку оформлено так:

„Треба признати конечністю приготовляти дітей вже від перших років навчання, що вони в дальших роках будуть мусіти включитися в громадсько-корисну працю. Всю молодь, почавши від 15-16 років, треба втягати в громадсько-корисну роботу, і вся дальша освіта буде пов'язана з продуктивною роботою в господарстві. До вищих учбових заведень приймають студентів, яких партія, комсомол або трудова організація оцінили гідними, а також приймають студентів на підставі конкурсового іспиту. В першу чергу до ВУЗ-ів приймають тих, які успішно працювали в продукції, і молодь у старшому вісі”.

Тільки одну п'яту місьць у ВУЗ-ах щорічно обсаджують абсольтентами середніх та технічних шкіл, так що на 300.000 місьць лише 60.000 місьць припадає на абсольтентів середніх шкіл.

В 1958 р. 1,3 мільйони учнів здали матуру, а лиш 40.000 (бо 20.000 місьць припадає абсольтентам технічних шкіл), тобто 3% можуть студювати далі. Решта, 1,26 мільйона, або 97%, мусять іти працювати. 80% всіх студентів у будучому становитимуть практиканти, тобто молоді люди, які принаймні два роки „успішно” працювали в продукції. Рішальний вплив партії на добір студентів має запевнити кращій вибір та поліпшення складу студентів. Продуктивна робота не обмежується на два роки після закінчення середньої школи, але продовжуватиметься регулярно під час студій, так що обтяження студентів продуктивною побічною працею продовжить час студій бодай на ще один рік. Політична ціль реформи є піднести склад студентства на вищий рівень в сенсі пролетаризації та партійности. Подібне виелімінунання старої інтелігенції вже пробував перевести Сталін. Навіть коли йому це до певної

Правду одала советська газета, що окупанти використовували Львівський університет для своєї колонізаторської політики на західноукраїнських землях. Московський окупант робить це тепер у ще більш „досконалий” спосіб. І не лише на західноукраїнських землях і не лише на цьому університеті та не лише на цьому відтинку.

„Забув” лише цитований тут дописувач зробити логічне заключення з факту, що були окупанти і сьогодні їх вже немає, що отже така сама доля чекає й теперішнього московського окупанта. У цьому велику роль напевно відіграє молодь і українське студентство.

1. 11. 1961 р.

Д-р М. Антонович

Уривки із доповіді виголошеної на конференції СУСК в Оттаві на тему:

„Як студентство інших народів відноситься до політичних чи громадських проблем”

...Коли ми візьмемо студентство західніх, як ми їх назвали, країн з нормальним ходом життя, то побачимо, що студентство цих країн характеризує одне.

...В цих західніх країнах роля студентства у політичному житті нації мінімальна. Вони можуть брати участь у різних політичних дебатах, вони мають симпатії до тих чи інших політичних партій, чи ідей, але в загальному студентство в західніх країнах в першу чергу вчиться. Це зрештою зовсім нормально. Система студій у Сполучених Штатах Америки, чи в Канаді, чи в таких європейських країнах як Великобританія, Франція, Бельгія тощо не дозволяє студентам витратити надто багато часу на якісь справи поза навчанням. Під час навчального року у таких країнах як Америці й Канаді студенти мусять напружити всі свої сили для навчання, а вільні від науки місяці студенти з великої частини працюють, заробляючи на дальші студії. Отже часу для участі в політичному житті студенти Канади та Америки мають дуже мало. Тим менше вони можуть відігравати ролю в державному житті. Західні країни мають свої апарати обсажені фахівцями і їм зовсім непотрібно брати студентів до праці, отже в найкращому разі студенти політичних, чи юридичних наук можуть відвідати і познайомитися з державним апаратом своїх країн, чи якихось союз-

ників, або врешті НАТО, Об'єднаних Націй чи якогось агентства цієї міжнародної організації. Однак факт лишається фактом — у житті західних країн студентство не відіграє важливої ролі у державному, політичному чи громадському житті. Цю ролю починають молоді люди з відповідною фаховою підготовкою відігравати щойно після закінчення студій, отже тоді, коли їх безпосередні зв'язки з студентським життям уже *de iure* перервані.

Те, що ми сказали про обидві північноамериканські країни, більше або менше торкається також інших західних країн....

З цією характеристикою студентства у західних країнах зв'язані різні властивості самого наставлення студента до політичного життя. Дуже часто студент медицини, інженерії, чи інших фахів непов'язаних безпосередньо з політикою взагалі мало цікавиться політичними і громадськими питаннями. Цей прояв є до певної міри загрозливим і тому деякі держави намагаються студентів зацікавити спеціально якимись питаннями, пов'язаними також з загальноосвітніми фахами та політичними проблемами. Адже ж незацікавленість політикою може часом довести до катастрофи. Пригадаймо собі, як у відповідь на проголошення Франції війни гітлерівській Німеччині у вересні 1939 року французькі студенти влаштували демонстрацію під гаслом: „Ми не хочемо воювати, ми хочемо наших дівчат!“ І це в країні, яка славиться своїми дипломатами і політиками.

Подібний відхід від політики помічаємо ми також у тих західноєвропейських країнах, де система навчання дозволяє студентам жити трохи вільніше. Маємо на увазі, хоч би такі країни центральної Європи як Німеччина, чи Австрія з широко розвиненими академічними правами й вольностями. „Лібєртас академіка“ дає кращі можливості студентству цих країн цікавитися також іншими питаннями поза студіями, але сам уклад життя вимагає від тих студентів зосередження сил на студіях, бо ж без цього при великій конкуренції, даний студент після закінчення не зможе здобути собі належної посади. Все ж таки у країнах з розвиненими академічними вольностями студенти мають більше шансів познайомитися з життям, яке не пов'язане виключно з його фахом і в цьому основне значення тих вольностей. Але й тут ми є свідками, що студенти, часом енергійно витрачають на менше серйозні речі.

Все ж таки студенти в усіх західних країнах так само як інші громадяни підлягають впливові публічної opinіo та різним

процесам у даних державах. Хоч тут і не відбувається індоктринізація, але держава має безліч інших можливостей контролювати настрої широких мас населення. Доказом цього може служити, хоч би публічна опінія за тридцятих років в Америці та Канаді. Ця публічна опінія була рішуче протигітлерівська, так само як на сьогоднішній день вона протикомуністична, в той час коли за війни вона була рішучо прокомуністична.

...Реасумуючи вище сказане, бачимо, що студентство у західних країнах з „нормальним”, як ми його назвали ходом життя не відіграє в політичному житті даних держав важливішої ролі і не надто цікавиться, очевидно, за певними винятками, політичним життям.

**

Як мається ця справа в другому таборі, який ми поділили на три групи країн?

...Візьмемо спершу групу малорозвинутих країн Південної, або так званої Латинської Америки. Нам відразу кинеться в очі, що в цих країнах студентство має дуже велике значення. Майже всі революції, які відбувалися в цій частині земної кулі, роблено при допомозі війська і студентів. Студенти були переважно інспіраторами переворотів та революцій, а військо фактичним виконавцем волі студентів. При чому треба сказати, що студентство країн Південної Америки революційно настроєне і тому воно опиняється переважно у двох протилежних таборах крайньоправому чи крайньолівому. Очевидно, студенти в цих країнах і мусять відігравати важливу роллю. При масовій неписьменності студенти це елемент найосвіченіший. Державні апарати, які в західних країнах спочивають в руках спеціалістів, у Південній Америці спочивають в руках тих, які силою здобули владу, а в найкращому разі зуміли знов же таки при допомозі студентства здобути перемогу в виборах. Дуже часто студенти інспірують переворот, однак коли їх домагання чи надії не сповнились, вони підготовляють другий переворот, який їм мусить вдатися з моментом, коли вони отримають підтримку військових старшин.

Само собою, що в цих країнах студенти несуть на своїх плечах тягар політичної роботи і відіграють важливу роллю в політичному житті. Кубинська революція Кастро, Венесуельська революція та інші подібні повстання були переважно ділом рук студентства даних країн.

Другою групою є країни, які щойно недавно здобули самостійність. Це переважно азійські та африканські країни. Студентів там фактично дуже мало. Ці країни довгі десяти- або й століття були в неволі і не мали змоги підготувати належних високоосвічених кадрів для державного життя. Звичайно в цих країнах дотепер маси малограмотні і звичайно в таких спільнотах навіть та невелика кількість людей, які вміють читати і писати вже має своє значення. Тим більша роль припадає в таких країнах студентам. Поки ще згадані країни були поневолені, студенти в першу чергу несли на своїх плечах визвольну боротьбу даних народів. Після здобуття незалежності ці студенти стали на високих позиціях у своїх країнах, а адміністративний апарат тих країн постійно поповнюється студентами, які навіть не завжди мають час закінчити студії. Крім того здібні молоді люди цих країн студіюють великою мірою поза межами своїх країн і виконують у тих країнах ролю амбасадорів (в лапках і без лапок). Уже з цього можна бачити, що студенти новостворених країн творять дуже важливу верству — стоять справді в авангарді життя тих націй, хоч кількісно ця група не дуже велика.

...Нарешті треба обговорити ролю студентства в політиці країн з диктаторським устроєм. Між крайньолівими комуністичними країнами і крайньоправими щодо цього нема великої різниці. Тоталітарні країни не дають змоги вільно висловлювати своїм громадянам думки, тому ми не можемо як слід оцінити дійсне значення студентів у таких диктаторських країнах. Фактичне значення їх може бути або дуже мале, або дуже велике. Все залежить від того, чи зумів даний диктатор здобути для себе цю студентську молодь і чи підтримує вона його у його діяльності. Якщо так, то тоді вона має важливе слово в країні, якщо ні, тоді нею заповнені концентраційні табори і тоді роля її також дуже важлива, але справжнє значення цієї ролі не легко вяснити. Лише щасливий випадок чи якісь заворушення та кровопролиття можуть вказати на дійсну ролю студентства в такій країні. Цензура за нормальних часів не дає змоги виявити справжній стан, який панує у країні, а поряд з тим трудно говорити про більше чи менше значення студентства у даній державі. Все ж таки деякі факти дають нам змогу зрозуміти інколи розбіжності між офіційними даними і фактичним станом.

Візьмемо декілька прикладів. В Іспанії за громадянської війни симпатії студентів були поділені між лівими і правими

напрямами. Внаслідок перемоги Франка студенти з лівими переконаннями мусіли покинути країну або загинули, а праві один час відігравали велику роль. Тепер ті колишні студенти це вже середнього або старшого віку громадяни, а їх діти з великої частини не поділяють думок батьків і хоч не ведуть виразно антифранківської підпільної діяльності, то все ж таки борються за збільшення прав і вольностей громадян. У цій діяльності їх інколи як ми знаємо підтримують принаймні духово їхні батьки, колишні палкі прихильники генерала Франко. Яке ж значення цього студентства — офіційно дуже мале, але фактично це студентство опинилося в авангарді боротьби за свободу слова й думки.

Далеко тяжча доля припала студентам у комуністичних країнах. Нам бракує зовсім офіційних джерел, на підставі яких ми б могли створити собі дійсний погляд на справу значення й ролі студентства. Офіційно в комуністичних країнах все в найкращому порядку і студенти, як „свідомий елемент” виконує завдання покладені на його плечі державою, цебто диктатором та його клікою. Насправді речі стоять далеко не так. Знаємо, наприклад, що в угорській революції, яка відбулася восени 1956 року велику роль відіграла саме молодь, а зокрема студентська молодь. Доказом цього може бути хоч би факт прибуття до Канади цілого лісничого факультету Шопронського університету.

Добре відомі також події, які відбувалися одночасно в Польщі. Польську безкровну революцію розпочала, як відомо, група студентів зібрана довкола редакції журналу молодих „По prostu”.

Окрему групу творять країни, які борються за своє національне визволення, хоч колоніальні держави, які поневолюють інші народи по своїй суті є принаймні на даному терені диктаторськими владами. Вони ж придушують вольності та не дозволяють поневоленому народові жити згідно з його бажанням. Такі поневолені народи, очевидно, не можуть жити нормальним життям. На це не дозволяє окупант. Чим сильніша така держава-поневолювач, тим більше поневолення. Найбільшою колоніальною країною є Советський Союз, де до національного поневолення приходить релігійне, соціальне та особисте.

Студентство цих народів, що борються за волю народу, виконує дуже велике завдання, хоч його роля не завжди ясна. З одного боку студенти народу, що веде боротьбу за визволен-

ня, вчатьсЯ в університетах заснованих і втримуваних поневолювачем, від якого вони — студенти поневоленого народу — навчаються не лише фаху, але й методів своєї нелегальної діяльності. З другого боку вони несуть в своїх серцях ідеї визволення своїх народів і борються всякими методами за свободу народу.

Цей стан нам дуже добре знайомий наприклад з післяверсальської Польщі, де наше студентство було авангардом у боротьбі за Самостійну Соборну Українську Державу. В даному разі не має значення, чи те студентство все робило правильно, чи воно мало здійсненну концепцію і чи боротьба та була успішною чи ні. Роля студентства нації, яка бореться за своє визволення дуже важлива, а само студентство несе великою мірою тягар тієї боротьби та жертви.

...Коли ж підбити підсумки, то можна сказати, що хоч у державному житті комунізованих країн студенти не відіграють важливої ролі, все ж таки їхнє значення є інакше, ніж пише офіційно преса.

...В окремій групі треба було б обговорити ті випадки, коли студентство за нормальних умов не відіграє важливої ролі в житті країни, але коли країна є в небезпеці, тоді воно виходить на перший плян. Відомий рух резистансу проти німців за другої світової війни у всіх не-німецьких країнах Європи і участі в ньому студентів різних країн, зокрема Франції і Чехії.

...Підбиваючи підсумки, можна ще раз підкреслити, що в нормальних суспільствах студентство не відіграє в політичному, державному чи громадському житті надто великої ролі. Значення студентів як авангарду нації є протилежно пропорційне до нормального розвитку народнього життя у всіх галузях. Чим це життя примітивніше і чим країна гірше живе, тим значення студентства в даній країні як активного борця за поліпшення стану народу більше. Також у випадку небезпеки для держави з „нормальним” ходом життя — небезпеки зовнішньої чи внутрішньої студентство може виходити на перший плян і часово відігравати значну ролю.

Вперше на Міжнародньому Конгресі

(Спомин із студентських часів)

Рік 1934 у Львові. Саме одержав магістерський диплом із славістики і побачив, що треба приступити до праці над докторатом, а це з таких причин: магістерський диплом, хоч і формально закінчував університетські студії, то праця для його осягнення — тільки заохочувала мене до післяградуаційних студій. А втім хоч і диплом у руках, пожитку з нього в умовах тодішньої польської дійсности було небагато: Бувши арештованим у зв'язку з редагуванням журналу „Вогні” і попавши тим самим на „чорну лісту” львівської поліції, я не міг навіть із дипломом числити на якусь „посаду” в шкільництві, чи де. Тай, правду сказати, хотілося мені ще попрацювати над собою, не „йти в життя” зразу після диплому. Я домовився з професором Ташицьким, що буду в нього робити докторат і намітив у загальному темі докторської дисертації: „Географічні назви середніх Карпат”.) В професора Ташицького я здавав кілька часткових іспитів до магістерії й любив його за щирість, гумор і головню за те, що він перший у львівському університеті між тодішніми славістами свідомо і послідовно вживав на викладах терміну „українська мова” замість „малоруська”, „руська”, „русинська” чи як там. В часі однієї розмови, ще перед магістерією, він порадив мені зголоситися на міжнародний конгрес славістів, що мав відбутися в літі 1934 року в Варшаві. Зголоситися, я зголосився, але зголосив і свою доповідь „Функції наростків „ище”, „исько” в українській мові, як причинок до генези цих наростків на слов'янському ґрунті”. Доповідь прийнято в програму конгресу, отже я „мусів” їхати на нього за всяку ціну. Але це має бути поїздка незвичайна — вирішили ми ще з одним колегою: зарискуємо полетіти на конгрес літаком! Ми купили квитки й одного погідного літнього дня вилетіли з львівського летовища якимсь старомодним аеро-доробалом на північ. Летіли ми прив'язані до крісел і ввесь час нами кидало, як навіжене! Це вперше я захворів на „Навзикаю”, як ми жартом назвали тоді нашу „морську недугу”. Почалось із того, що одна елегантна дама (зліва перед нами) взяла остентативно торбинку і почала — сказав би Чапленко — „робити своє”. Цей її жест, що дуже йшов у розріз із зовнішньою її елеганцією, „заохотив” нас. Мішечків де-далі було менше й коли їх не стало, а літак як божевільний коливався, стрибав по „повітряних дірах”, ми почали використовувати газети й

узагалі все, що було під рукою. Я приїхав на місце зовсім хворий: млісно, голова болить, світ немилий. Скупавшись, натще, я лежав на ліжку, замість іти на передконгресове прийняття.

На другий день усе було в порядку: пробудився здоровим, життєрадісним, вчорашня пригода пройшла безслідно. Зразу ж таки по смачному сніданню (нас примістили в студентському гуртожитку) я подався до будинку варшавського політехнікума, в якому відбувався конгрес. Найбільша аудиторія була повна. Ми з другом сіли в один далекий, ще незайнятий ряд і з цікавістю слухали програми, промов, привітів, оплесків. Після відкриття почалися ділові сесії, дискусії, спільні поїздки, тощо. Свою доповідь я відчитав по-українському на одній із секційних сесій. Навіть була дискусія і це мене підбадьорило.

З українських учених на цьому з'їзді були (знайомі мені ще передше): проф. В. Сімович, проф. К. Студинський, проф. Роман Смаль-Стоцький (Степана Смаль-Стоцького — на превеликий мій жаль не було). Познаюмився тоді я зі симпатичним проф. Агенором Артимовичем із Праги, проф. Балановим зі Софії, проф. Мікколею з Гельсінкі, проф. Слонським з Варшави, щоб назвати тільки кількох. На мене, тоді молодого адепта славістики, вони мали великий вплив, власне своєю начитаністю, науковістю, стажем, і передусім великою людяністю. Тоді вперше я побачив, що хто більше знає, той більше приступний, товариський, прихильніший до молоді. Ніколи не забуду проф. Артимовича, усміхненого, приятельського, та сивенького я голуб, приступного, проф. Мікколі. На жаль, була це єдина зустріч з ними в житті, бо обидва відійшли вже у вічність.

Варшавський конгрес славістів у 1934 р. показав мені, скільки важать такі з'їзди й як багато можна здобути для української справи на таких міжнародних конвенціях ученого світу. Він теж виявив мені важливість праці над собою й додав відваги та стимулу для дальших студій.

І коли я сьогодні децю „вмію порушатися” на міжнародному форумі, то це безперечно заслуга теж і першого поштовху в цьому напрямі: міжнародного конгресу славістів у 1934 році.

Д-р Я. Рудницький

Integration of Ukrainians into Canadian life

The highlight of the Student's conference in Winnipeg during the Shevchenko Festival in July this year, was the speech of Mr. Michael Luchkovich, a former member of the House of Commons in Ottawa (1926-1935), an able translator and a prominent Ukrainian educator.

Mr. Luchkovich introduced his speech with a humorous preamble about national traits, showing that all peoples are nationalistic, only, what they regard as a virtue in themselves, they deplore as a vice in others. „I was asked by a Scotchman the other day”, he said, „why the Ukrainians are so nationalistic. For the same reason that the Scotch people are so nationalistic”, I replied. If Nationalism is so odious to you, why then do you not celebrate Shakespeare as the greatest poet in the world instead of Bobby Burns? Why do you parade around in your kilts and play the bagpipes, if you are so set against nationalism? What's sauce for the goose is sauce for the gander... Thus it is just as much the prerogative of the Ukrainians as it is of the Scotch to wear their own festive regalia, such as the „sharawary” and to celebrate Shevchenko as their greatest national poet.”

Then he broached the subject of integration, which he defined, not as a melting pot, in which every ethnic group loses the cultural link with its mother country and creates a new culture, for example Canadian, or American, referring to the U.S.A.; integration, he proceeded, is rather, a mosaic, in which each ethnic group, by preserving its distinct cultural traits, adds to forming a new culture in its adopted motherland.

An integral part of the Ukrainian people is a democratic way of life. „Give me liberty or give me death!” is a basic premise of the Ukrainian way of life, which our nation has illustrated so well in its history. Ukraine has always tried to „live and let live”; her neighbours, however, had other policies in that regard.

The greatest enemy of Ukrainian Democracy is, of course, Russian Communism (That government has stifled the growth of Ukrainian culture by keeping all art arbitrarily geared to the inane rules of Socialist Realism, and has in recent past killed over 200 writers and other artists because they chose to listen to their Muse rather than the government's orders).

It is the duty of every Ukrainian, Mr. Luchkovich pointed out, to fight in every possible way to bring about the downfall of Russian Communism. But for us here arises the question of two loyalties — we feel the pull of two different ways of life tugging at our hearts at the same time, the loyalty to the land of our adoption and to that of our forefathers. Mr. Luchkovich is well familiar with this state of mind, and he has evolved a philosophy of orientation which he expounded to the audience. That philosophy is — integration, or being Canadian without stopping being Ukrainians. „...You cannot take away from people the sensibilities that are inherent in them without replacing them with something better, otherwise you destroy their potential capacity for good, or their chance of developing naturally”, he stated. We cannot abandon our national cultural traits without impoverishing ourselves. The admiration of foreigners, who have seen some manifestations of our culture, proves this. Lord Tweedsmuir, after a concert in 1936 said: „Any people with as strong a tradition as yours will be all the better Canadians for being good Ukrainians”. Lord Tweedsmuir advocated better relations

between various ethnic groups, who, by being allowed to walk in dignity and self-respect, would at the same time unite for a common way of life. In such a way „the British people integrate their nationalities, whereas a machine-gun empire like the USSR must resort to genocide and mass murder to accomplish the same unification. Thus the policy that we should follow becomes all the more obvious and desirable.”

„With integration it is possible to set in motion those subtle forces that mould our characters and make us, sometimes even in spite of ourselves, good citizens. Thus our various gatherings, sporting, social, cultural, religious, and even political events, are testing grounds for the interplay of those subtle forces. How are we to steer them toward a realization of genuine integration?” asked the speaker.

„It is up to us”, Mr. Luchkovich addressed the students and the whole Ukrainian public, „to tell the world that the Ukrainians have lost more lives than any other country in the struggle against Communism, and to see to it that we get recognition.”

Mr. Luchkovich ended his speech with an appeal to all „to take a most energetic part in this common struggle and help along the movement to propagate the Ukrainian cause, so that the Canadian Democracy, and the Ukrainian Democracy shall not perish from the earth. Let us all enter the battle together, shoulder to shoulder, and push back this hideous, slimy thing called Bolshevism back to the foul swamps of northern Russia where it had its inception and where it will meet its ultimate death.”

N. Tusiuk

Oleg Pidhaini

The role of the Ukrainian students

What is the role of the Ukrainian student today? We must consider what is the most pressing problem in the world today, and hence see whether it concerns us, and, if so, what we Ukrainian students, can do about it, if anything.

In the concrete circumstances of today, in the interests of freedom and in order to reorganize upon just and rational lines, we support the idea of the New Kiev.

Ukraine presents the only possible solid basis for reorganization of Eurasia, upon democratic, rational lines. The Communist bloc, as an aggressive super-state is unthinkable with the Ukraine free. We all realize the importance of Ukraine, and it shall suffice if I mention that 60% of iron ore of the entire Soviet Union is mined in the Ukraine, and that the Krivi-Rih — Donbas economic steel-producing complex is unique in Soviet Union. Russia, without the exploitation of Ukraine, possesses no real base for a heavy industry, and without that, she is no longer a threat to Ukraine, the world, and indeed individual Russians themselves.

The role of the Ukrainian scholar, student, is to cooperate with the fighting Ukrainian nation and other nations fighting for liberation, for

the good of mankind and the individual, for the good of the University, as the community of free scholars.

We, the Ukrainian students, find ourselves, in the concrete historical circumstances of today, in the vanguard of a great democratic revolution, we must be those around whom other oppressed and endangered nations must rally. It is a great honour which we did not seek, but it is one which we dare not refuse. This great democratic Ukrainian Revolution is indeed perhaps the only way out for the world, endangered as it is today. Sooner or later we will have to make a stand against the expanding Russian-Communist empire. In that war of the worlds, mankind and civilization may perish. The one thing that is still keeping Khrushchev in check today is the fear of his own population. If Ukraine is to liberate itself with our extreme support and cooperation, democracy and reasonable way of life may triumph in all the world without any war. The rockets pointed at our cities would be destroyed, the swords may be truly made into ploughshare, and the energies of all mankind may be freed and directed into building of a more free, more, just, and more wealthy communities. Our beloved University freed from the shackles of tyranny in one third of mankind, shall be able to direct itself more fruitfully to the pursuit of Truth.

John Milton has described well our true state of today; 1648, „Behold now this vast City; a City of refuge, the mansion-house of liberty, encompassed and surrounded with this protection; the shop of war hath not there more anvils and hammers waking, to fashion out the plates and instruments of armed Justice in defence of the Beleaguered Truth, than there be pens and heads there, sitting by their studious lamps, musing, searching, revolving new notions and ideas wherewith to present, as with their homage and their fealty the approaching Reformation: others are as fast reading, trying all things, asserting to the force of reason and conviction. What could a man require more from a Nation so pliant and so prone to seek after knowledge. What wants there to such a towardsly and pregnant soil, but wise and faithful labourers, to make a knowing people, a Nation of Prophets, of Sages, and of Worthies.”

This is then the optimum role of the Ukrainian students, those of the Republic of Intellect. What, however, can be done practically, that is — here and there, now and tomorrow.

The first and most important step is that of use of intellect in devotion to truth, pure and unadulterated. We must know so much more about ourselves, about Ukraine, about this country, about human nature in general. We have the role, knowing the languages involved, Ukrainian, Russian, Polish, Belorussian and so on, to deepen our appreciation of events. Then we have the duty of talking with others, debating, changing our minds, or changing the mind of our disputant, the duty to spread knowledge that we possess.

We must try protect all freedoms, and rights in the world: for what would it profit the world to win over the Communist Bloc and lose the very reason for which the Communists are being fought: their slavery and their unreason. And is it such a great gain truly to worship say Buchman, or some other totalitarian ideologist and ideology, some form of fascism, rather than Marx? In the general emancipation of mankind,

Franco and Salazar are less dangerous to us precisely because they are far away and puny.

Progressing into the more practical field, the role of the Ukrainian students is to form a harmonious union of national groups such as are most likely to support the national democratic Revolution in USSR. This is perhaps, the most immediate goal. We know all the languages we need.

Basing ourselves squarely upon the work of the men before us, we must strive to form a working union on the base of freedom and reason with other nationalities oppressed by our common oppressor, the Communist Moscow.

In the first place, I think of the Jewish people. The Jewish people have suffered under Russian Communist oppression in common with the Ukrainians. The Jewish and the Ukrainian religions are persecuted: the Jewish and the Ukrainian democratic national movements are suppressed as „bourgeois nationalism”, „revisionism”.

There is a great deal of misunderstanding on both sides, the Jewish and the Ukrainian side, and thus reapprochement is likely to be difficult, but the attempt must be made. Whenever, attempts have been made recently, they found relative success. This is then one field in which Ukrainian students could play a worthwhile and a leading role.

The other groups would be Lithuanian. With Lithuanians we had a long, worthwhile common history. They present perhaps the readiest field for cultivation. What is necessary is that Ukrainian students get interested in the history of the Grand Duchy of Lithuania-Ukraine, in the fate of Lithuanians today; that they write in Lithuanian press, and invite Lithuanians to do the same. Belorussians of course are all with us, yet, not too many Ukrainians know Belorussian or their literature, or problems. Latvians, Estonians, on the one hand and the Caucasians and Asiatics on the other, are further worthwhile directions. Other Slovak, Croat, Hungarian follow.

Poles would present some very special problems: but the Ukrainian scholar can attempt to talk with them. There have been some very hopeful signs from the direction of the enlightened Polish Paris group associated with the great Polish magazine „Kultura”.

Russians present, however, an entirely different picture. We cannot possibly think now in terms of a „common front” with the Russians against... whom? The Russian Third Rome, Moscow. Russian are not more evil than others, but simply, we share, with Jews, Lithuanians, Belorussians and others democratic nationalist ideas, which can be and ought to be directed by the Ukrainian scholar upon lines counter to Russian imperialism. The Russians have too much to lose by any serious democratization. What chances would have Leningrad to remain an important city, if the Communist Bloc is reorganized upon rational lines, based no Kiev, rather than the unnatural Muscovite organization? The Ukrainian and other products would go through Klaipeda rather than through that absurdity of a city in the swamps, Petrograd. Or what about Moscow? 4,000,000 people supported almost exclusively through an imperialist economic organization with its so-called Central Industrial Region which lacks the most elemental of resources and cannot subsist without colonial cotton from Turkestan and colonial iron and steel from Ukraine and Idel-Ural. The only thing we can profitably do in regard to Russians is to

study from political, military, economic, cultural sides what exactly would Russia lack that is how much is at stake. We simply don't know now. Here are a few things that would have to be sacrificed by Russia: Central Economic Region, the Port and factories of Leningrad, the factories and bureaucracy of Moscow, loss of Siberia, fall of the all-Union Academy of Sciences, Bolshoi Theater, the All-Union Library, the idea of the Third Rome, All-Union Army and many other things. All these things are supported now through exploitation of non-Russians. We will have to show the present inhabitants of Great Russia (West of Urals, North of the Ukraine) much compassion, and much good-will in tiding them over the initial difficulties, strikes, famine, cultural poverty and loss of power and racial arrogance. The only hope we can have is that the Russian people through a very slow, process, a native process, I might add, of which we see no inclining today will „repent” in the manner of the Germans of today, cry „mea culpa” and go through many an agonizing reappraisal.” The only people who have done it since the 20ies were Merejkovsky, Aleksinski, and Fedotov, and they were isolated and spat upon, or seen as indulging in senile sillinesses, by their Russian compatriots. Thus in regard to Russians the attitude should be basically of the kind shown by the Red Cross, „the common-front” idea cost the Ukraine its revolution of 1917 already. Today, when the entire world may suffer with the destiny of the Ukraine, we must be so much more carefull.

This then is the most immediate likely role of the Ukrainian students; to build a harmonious union of all nationalities, including the French, the English, the Scots and the Irish, not, forgetting the Welsh, towards free development within this land, within the Free World, and within the World as a whole, towards the new emancipation of mankind this time from the Russian Communist despotism.

And above all, we, those of the University must become common soldiers in the great anti-Russian, anti-Communist democratic Ukrainian revolution.

This however must be done freely, thoroughly, systematically, and without any particular haste. We shall not arrive at the millenium overnight, and here we and these that offer panaceas differ. Our work is essentially not different from the work of those rational men that having a Jefferson, a Voltaire, a Condorcet in their midst, succeeded in overthrowing the legitimist despotism, The Free Commonwealth towards which we, scholars, tend is not of the Utopian kind, which requires either angels, not fallible men, or Tyranny, not common government.

With Milton, we, Ukrainian students, the Ukrainian society within the great world-wide community of the University, shall say:

„For this is not the liberty which we can hope, that no grievance ever should arise in the Commonwealth, that let no man in this World expect; but (that) when complaints are freely heard, deeply considered, and speedily reformed, then is the utmost bound of civil liberty attained, that wise men look for.”

And in such a free Commonwealth justice and knowledge will flourish, and that is our goal.

Сьома Конференція СУСК

(Загальні підсумки)

В дні 4 і 5 листопада ц. р. відбулася в Оттаві сьома з черги Конференція СУСК, яка була присвячена студентській проблематиці. На Конференції були прочитані наступні доповіді: 1. „Сучасне студентство” — д-р М. Антонович (Монтреаль). 2. „Українське студентство на рідних землях” — панна Н. Бандера (Торонто). 3. „Український студент і його ролі в нашому політичному й суспільному житті” — д-р Е. Рослицький (Лондон). 4. „Наші завдання і перспективи в загально-канадському житті” — п. А. Григорович (Гамільтон).

Конференція мала на меті розглянути (правда для багатьох не нові вже) проблеми, зв'язані з організованим нашим студентським життям, щоб на основі виміни думок уточнити, в якій площині потрібно нам поживити студентську працю та одночасно усвідомити собі цю важливу роллю, яку повинен сповняти український студент у відношенні до поневоленої батьківщини — України.

Д-р М. Антонович у своїй доповіді представив загальний стан сучасного студентства в світі. Шановний прелегент провів аналіз студентства, як цілоти, при чому відмітив різницю між значенням та завданням студентського руху в країнах із т. зв. нормальним і ненормальним способом життя. Якщо йдеться про українське студентство поза межами рідної батьківщини, що виросло й студіює переважно в країнах, де життя є унормалізоване і де студентство в громадсько-суспільному та політичному житті не відіграє поважної ролі, — то силою обставин, український студент підлягає цьому впливові. Тому, на думку шановного прелегента, потрібно шукати відповідних шляхів і засобів, щоб з огляду на наше особливе становище та завдання зацікавити нашу студіюючу молодь українською проблематикою та протидіяти злим впливам інерції й байдужості. Це нелегка праця і вимагає нелегких зусиль та засобів.

На особливу увагу заслуговує доповідь студентки п-ни Н. Бандери. Доповідь багата джерельно й базована переважно на підсоветських публікаціях. Цікавими прикладами та статистичними даними прелегентка представила сьогоднішній стан ук-

раїнського студентства на рідних землях, де важкий моральний терор та матеріальні недостачі паралізують розвиток нормальних студій. Прелегентка правильно відмітила, що незважаючи на репресії з боку окупаційної влади, не треба побоюватись, що українське студентство втрачає національну свідомість, бо є багато прикладів, які заперечують цьому. Доповідь п-ни Н. Бандери заслуговує на увагу, з огляду на потребу основніше запізнатися зі студійними проблемами сучасної України.

Доповідь д-ра Е. Рослицького мала дещо за довгий вступ, що розбігався з темою, однак доповідь як цілість була досить оригінальна та цікава. Думки порушені в ній збігалися в одну важливу проблему: український студент повинен більше працювати над собою і не задовольнятися малими науковими ступенями. Нам потрібно більше „пійчдїстів” науковців. При цьому прелегент звернув особливу увагу на те, що студенти повинні включатися в суспільно-громадську працю наших установ.

Остання доповідь пана А. Григоровича з огляду на порушену в ній проблему була найбільш актуальна, якщо йдеться про конкретну працю студентських організацій в поодиноких канадських університетах. Доповідач звернув увагу на те, що замало є лише всередині, по наших установах усвідомляти собі хто ми є, тоді коли наші співгромадяни не знають про нас, а якщо і знають то лише в дуже скупому, а то й неправильному наświetленні. Важливим завданням наших громадських, політичних і наукових установ, а при тому й організованого студентства є подбати, щоб по університетських та публічних бібліотеках були видання про нас в англійській мові. Під цим оглядом справа представляється дуже сумно. Ми задовольняємось малими речами, дуже часто й недоцільними, а це справа першорядної ваги і в цьому є одно з головних завдань СУСК.

Заслухавши доповідей, що були на досить високому рівні та дискусій над ними, можна ствердити, що Конференція була вдалою. Однак не можна поминути цього факту, що фреквенція студентів, як із самої Оттави, так і з поблизького Монреаля не дописала. Рівно ж місцева Управа Студентського Клубу повинна була подбати про те, щоб притягнути на конференцію більше число місцевого українського громадянства. Ці недомогання багато заважили на успіху Конференції і це повинні взяти до уваги майбутні організатори подібних конференцій чи з'їздів.

І. К.

Управа СУСК в 1961 році.

Стоять з ліва до права: Юрій Борис (голова фінансової комісії), Олесь Бабій (віцепрезидент зовн. справ), Іван Кузів (віцепрезидент на Торонто), Орест Джулинський (голова Контрольної Комісії). Сидять: Наталка Тусюк (голова Культурно-Освітньої Комісії), Роман Осадчук (президент), Тетяна Джулинська (голова пресової комісії), Уляна Бігус (рекордовий секретар). Неприсутні: Олексій Сагайдаківський (віцепрезидент внутрішніх справ), Оксана Вітушинська (кореспонденційний секретар), Василь Янішевський (голова студійно-допомогової комісії).

ЦІЛІ І ЗАВДАННЯ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКОЇ СТУДІОЮЧОЇ МОЛОДІ ІМ. М. МІХНОВСЬКОГО (ТУСМ)

Після закінчення другої світової війни постала потреба організувати українську студентську молодь на еміграції. В той час відчувалось нестачу організації, що стежила б за розвитком нашого студентства і унапрямувала його працю та мала вплив на побудження зацікавлень молоді як до науки, так і до організованого життя, а особливо до праці над виробленням світогляду.

Масові виїзди українців з Європи до різних країн поселення в роках 1948 — 1950 дуже розпорозили українське студентство. На рідних землях большевицький окупант, опанувавши післявоєнну ситуацію, перебрав у свої руки теж контролю і над студійними справами та наукою, мобілізує широко-закроєну офензиву брехні і насильства на різних

відтинках життя, в тому і в науці, щоб знищити наше українське „я”. І зрозуміло, що питання в той час стояло не лише в площині потреби товариських зв'язків між українськими студентами у вільних країнах поселень, але, що найважливіше, потреба ідеологічної підготовки нашого студентства до боротьби з ворогом на відтинку науки, спеціально в ділянках соціально-філософичній та національно-світоглядовій. Тому, завдяки оснуванню в 1949 р. в Німеччині ТУСМ та завдяки його організаційному оформленню в 1949 - 50 рр. на теренах Німеччини, Австрії, Бельгії, Англії, Франції, США, Аргентини та Канади, зроблено перший крок у напрямі реалізації потрібних завдань.

Справа вирошування кадрів українських науковців, що озброєні ідеологією українського націоналізму спроможні були б вести боротьбу з комуно-московським окупантом України на різних відтинках науки — є в сьогоденній ситуації справою першої і найважливішої ваги. Існуючі станові студентські товариства й клуби не мають змоги ставити на перший план вищезгаданих завдань. Рівно ж, політичні організації не все спроможні достатню увагу національному виробленню, утвердженню світогляду та систематичному розвитку української студіюючої молоді. Українські молодіжні виховні організації в свою чергу, з огляду на їхню масовість, звертають більшу увагу на загальне виховання своїх членів в національному дусі, не маючи спроможности глибше входити в різні ділянки наук і ґрунтовно студіювати такі проблеми, яких знання є конечне для пізніших керівних одиниць у визвольному і державно-творчому процесі. Тому, тільки окрема ідеологічна студентська організація, якою є ТУСМ ім. М. Міхновського має можливість взяти на себе це важливе завдання.

Чому наше товариство називається ТУСМ ім. М. Міхновського?

М. Міхновський вважається батьком українського націоналізму. Він на переломі 19-20 століть, у ситуації нездекларованости політичних концепцій (як напр. М. Драгоманов і його федералізм з Росією, соціалістичні концепти утопійного братерства й рівности тощо), у брошурі „Самостійна Україна”, піддавши історично-правній аналізі й критиці т. зв. Переяславську угоду 1654 р., — видвигає нову, як на ті часи — концепцію повної самостійности й політичної незалежности України. Себто, українська національна самостійна держава, як рямці, як організоване середовище, що згідно Божих і людських законів та наших національних традицій і звичаїв, єдино найкраще зможе забезпечити свободне життя, добробут і понадто всесторонній розвиток як окремих одиниць, так і цілого народу.

Як ідеологічне студентське товариство, в протипагу різним клубам і становим студентським товариствам ТУСМ хоче бачити в українських студентах майбутніх інтелігентів. Себто, український студент — не вузький професіоналіст і не національно індивідуальна людина, а то й паціфіст, тощо, але свідомий свого місця і свого призначення в житті української нації, український студент — член ТУСМ, це той, що свідомо готує себе до чинної служби українській нації, — це її майбутня духовна провідна верства.

І тому М. Міхновський, як батько українського націоналізму, став патроном нашого товариства.

Ігор Стебельський
(Голова Осередку Діяльности ТУСМ
в Торонті)

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ В МАНІТОБСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Заходами трьох українських студентських товариств Манітобського університету: „Альфа Омега”, „Клубу ім. Іларіона” й „Обнови” та при співпраці Департаменту Славистики, відбувся при університеті „Український Тиждень”, що тривав від 29. січня до 2. лютого 1961 р.

Концертну програму заповідав

Ярослава Семчишина („Коли розлучаються двоє” і „Стелися барвінку”). Баритон Семчишин і Іван Карасевич співали також сольові точки.

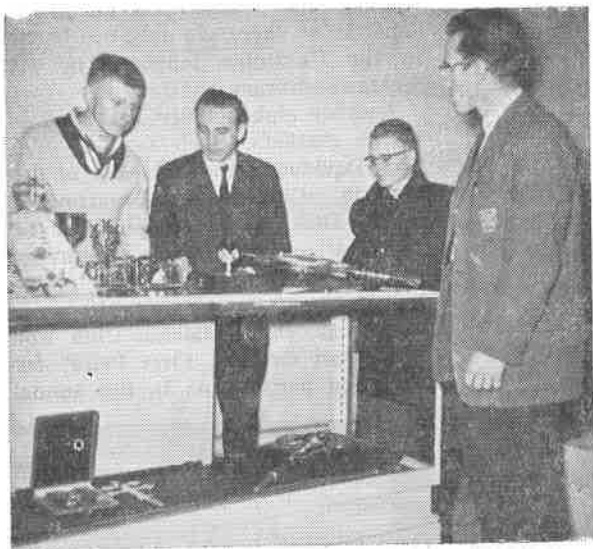
Поза чисто концертними виступами, цього вечора був гість з Англії, п. Оберон Герберт, голова

Англо-Українського Товариства в Лондоні. Його коротка промова в українській, а відтак в англійській мові була зразкова і глибоко повчаюча. Він назвав необізнаними тих, які вважають українську мову діалектом, підкреслив, що Шевченко не є тільки великим поетом українського народу, але й поетом усіх народів, що цінують свободу чи боряться за неї. Він закликав українських студентів шанувати культуру свого народу, вивчати його мову й літературу, бо знання української мови дасть нам доступ до культури великого українського народу.

В рямцях „Українського Тижня” влаштовано теж на нашому університеті Шевченківську виставу в приміщенні бібліотеки.

Дня 1-го лютого 1961 року відбулася також доповідь проф. д-ра Я. Рудницького на тему „Універсализм Т. Шевченка”.

„Український Тиждень” пройшов з повним успіхом. Виставку відвідало біля 4 тисячі осіб, а на концерті було присутніх понад 800 осіб.

Виставка під час „Українського Тижня” на університеті у Вінніпезі. — Зліва:

Б. Ребчук, проф. Р. Жук, о. Мулик, З. Степчук.

уміло студент Павло Мітенко. Кілька слів від імені Чоловічого Хору Вол. Богоноса сказав посол Іван Гаврилук, голова хору. Великою atrakцією в концертній частині було скрипкове сольо нашого молодого віртуоза, Тараса Габори, що студіював у Відні.

В українських танцях пописувались танцюристи з МУН.

Дуже миле враження викликав вокальний дует Івасі Карасевич та

Andrew Gregorovich

THE UKRAINIAN CLUB OF MCMASTER UNIVERSITY

McMaster University (2,000 students) in Hamilton, Ontario, has had a Ukrainian Club since 1955. The first president was EUGEN FEDAK, son

The contribution of the Ukrainian Club at McMaster University to the annual McMaster football parade.

For this the Club received the „Most Original First Prize”.

of Rev. Fedak, the Orthodox priest in Hamilton. Succeeding presidents have been: ANATOLE KRYWORUCHKO (1956-57), WALTER BARTKIW (1957-58), JENNIE HARMANSKY (1958-59), ANDRE KOZAK (1959-60) and ANDREW GREGOROVICH (1960-61 and 1961-62).

In seven years, the club has made an impressive record. Although membership is not large, about three-quarters of the students of Ukrainian origin at the University join.

Among its accomplishments, the Ukrainian Club can count the elimination of some of the naive opinions on Ukraine which were previously held by some professors. Ignorance and unawareness of the Ukrainian people and Ukraine, has been cor-

rected partly through direct contact with professors and students and partly, through posters, newspaper articles and displays.

In 1959, it was discovered the University library had only a few books on Ukraine. A vigorous campaign of annual donations has increased the collection to four times its size then. Because there has been no Slavic department, there are only two books in the Ukrainian language in the McMaster library.

Another club activity has been to invite speakers. Such men as Stephen Davidovich (now director of the Ontario Citizenship Department), Morris Diakowsky who spoke on the Bandura and Professor Gentircore who spoke on Ukraine's geography, have been guests of the club.

In 1959, the Ukrainian Club won the „Most Original First Prize” for its three participants in the annual

Display of Ukrainian arts by the Ukrainian Club at McMaster University (Hamilton).

McMaster football parade. Three Ukrainian Kozaks (Cossacks) on horses with banners on lances bearing proudly, „Ukrainian Club”.

Найкращі побажання Шостому Конгресові СУСК
засилає

КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „БУДУЧНІСТЬ”

Чи ви вже відкрили щадничеkonto в кредитовій кооперативі „Будучність”? Якщо ні — відкрийте, а одержите 4% платні два рази до року — 30 червня і 31 грудня.

Кооператива відкрита кожного дня від год. 10-ої рано до 6-ої веч.

140 Bathurst St. — ЕМ 6-9863

83-85 Christie St. — LE 1-3610

Найкращі побажання Шостому Конгресові СУСК
засилає

Найбільша українська крамниця в Канаді

ROCHESTER FURNITURE CO. LTD.

423 College St., Toronto — ЕМ 4-1434

Найбільший і найкращий вибір всіляких меблів і кухонних устаткувань. Ціни безконкурентні, на догідні сплати, 3 місяці без відсотків.

Зайдіть і переконайтеся.

Найкращі побажання Шостому Конгресові СУСК
засилає

E. DUMYN Co.

550 Queen St. W. — Toronto

Найкращі побажання Шостому Конгресові СУСК
засилає

DUNDAS CLOVER FARM MARKET

1161 Dundas St. W. — Toronto

Привіт Шостому Конгресові СУСК
від робітні керамічних виробів

УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО

881 Queen St. W. — Tel. EM 3-1686

Найкращі побажання Шостому Конгресові СУСК
засилає

Українська книгарня

„АРКА”

Книжки — Патефонові пластинки — Образи — Ноти — Різьби
— Вишивки — Машинки до писання — Телевізори — Радіо-
приймачі — Патефони — Фотоапарати.

575 Queen St. W. — Toronto, Ont.

EM 6-7061

Найкращі побажання Шостому Конгресові СУСК
засилає

УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА СПІЛКА

при Церкві МВНП

278 Bathurst St. — Tel. EM 8-4227

Найкращі побажання Шостому Конгресові СУСК
засилає

ALPHA FURNITURE Co. Ltd.

735 Queen St. W. — Toronto

Найкращі побажання Шостому Конгресові СУСК
засилає

FUTURE BAKERY

735 Queen St. W. — Toronto

Найкращі побажання Шостому Конгресові СУСК
засилає

Найбільша в Торонті українська фірма

R. CHOLKAN REAL ESTATE LTD.

527 Bloor St. W. — Tel. LE 2-4404

Полагоджує найкраще продаж і купно нерухомостей, бізнесів.

Найкращі побажання Шостому Конгресові СУСК
засилає

„ОРБІТ”

Прекрасні вовняні жакети марки „Kübler”, весняні чоловічі
плащі, багатство нових фасонів! Європейське взуття.

434 Queen St. W. — EM 6-4572

460 Bloor St. W. — LE 6-8200

Найкращі побажання Шостому Конгресові СУСК
засилає

українська пекарня

HOME TOWN BAKERY

164 Kane Ave., Toronto, Ont. — Tel. RO 7-7246

Всілякі роди хліба і солодкого печива. Спеціально — разовий
хліб... Щоденно свіжі періжки, маківники і медівники.
Доставка до крамниць і домів.

Найкращі побажання Шостому Конгресові СУСК
засилає

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

297 College St., Toronto, Ont. — Tel.: WA 4-6302

Найкращі побажання Шостому Конгресові СУСК
засилає

УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА СПІЛКА В ТОРОНТІ

297 College St. — Tel.: WA 2-1402

Найкращі побажання Шостому Конгресові СУСК
засилає

ANNE'S PHOTO STUDIO

865 Queen St. W., Toronto, Ont. — Tel. EM 8-3147

Найкращі побажання Шостому Конгресові СУСК
засилає

DEMPSTER'S BREAD LIMITED

2 - 20 Fraser Ave., Toronto, Ont. — Tel. LE 6-1196

